

Άρειος Πάγος 3/1976,

Πηγή: Ποιν. Χρ. Τόμ. ΚΣΤ' 1976 σελ. 474

Περίληψη: "Ένοια αμελείας. - Ορθή και ητιολογημένη καταδίκη επί σωματική βλάβη εξ αμελείας και ανθρωποκτονία εξ αμελείας του παραλείψαντος κατά την εκτέλεσιν εκσκαπτικών εργασιών να κατασκευάση έργα αντιστηρίξεως των πρηνών, συνεπεία της οποίας απεσπάσθησαν όγκοι χωμάτων καλύψαντες μέχρι του λαιμού μεν τον ένα των παθόντων και εξ ολοκλήρου τον προστρέξαντα προς παροχήν βοήθειας έτερον. - Αντίθετος γνώμη της μειοψηφίας διά την καταδίκην επί ανθρωποκτονία εξ αμελείας λόγω αδυναμίας προβλέψεως της παρεμβολής του προστρέξαντος. - Η επιδίκασις υπό του Εφετείου μείζοντος ποσού του επιδικασθέντος υπό της πρωτοβαθμίου αποφάσεως επί εφέσεως του πολ. ενάγοντος καθιστά αναιρετέαν την απόφασιν, εφ' όσον δεν ανεγνώσθη η περί της εφέσεως του πολ. ενάγοντος έκθεσις".

Απόφασις Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Χ. ΚΟΜΟΤΟΥΡΟΣ

Εισηγητής ο αρεπαγίτης Σ. ΝΤΑΛΛΑΣ

Δικηγόροι Δ. Πουλέας, Χ. Ροκόφυλλος

Επειδή εκ των διατάξεων των άρθρων 314, 302 και 28 Π.Κ. σαφώς προκύπτει, ότι διά την θεμελίωσιν των υπό τούτων προβλεπομένων εγκλημάτων της εξ αμελείας ανθρωποκτονίας και σωματικής βλάβης απαιτείται η διαπίστωσις ότι δεν κατεβλήθη υπό του δράστου ή κατ' αντικειμενικήν κρίσιν απαιτούμενη προσοχή, ην πας μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος οφείλει υπό τας αυτάς πραγματικάς περιστάσεις να καταβάλη επί τη βάσει των νομικών κανόνων, της κρατούσης εν ταις συναλλαγίς συνηθείας, της κοινής κατά την συνήθη πορείαν των πραγμάτων πείρας και της λογικής και ότι ηδύνατο ούτος, ως εκ των προσωπικών περιστάσεων και ικανοτήτων του, να προϊδή και αποφύγη το παραχθέν αξιόποινον αποτέλεσμα(1).. Αφ' ετέρου ο μεταξύ της πράξεως ή παραλείψεως του δράστου και του επελθόνος αποτελέσματος υπάρχων αιτιώδης σύνδεσμος δεν διακόπτεται εκ της τυχόν συντρεχούσης αμελείας του παθόντος, ουδ' αποκλείεται η δυνατότης προβλέψεως του αποτελέσματος τούτου εκ του ότι ο παθών εκουσίως και άνευ νομικής υποχρεώσεως εξετέθη εις τον υπό του δράστου δημιουργηθέντα κίνδυνον προς αποτροπήν των εκ τούτου απειλουμένων εις άλλον ζημιών. Εν προκειμένω το δικάσαν Εφετείου, ως εκ της προσβαλλομένης αποφάσεως δείκνυται, εδέξατο ότι ο αναιρεσείων, εκπρόσωπος και διαχειριστής της εν Αθήναις εδρευούσης υπό την επωνυμίαν "Χωματοουργικαί εργασίαι Αφοί Μ. και Σία" ομορρυθμού Εταιρείας, της αναλαβούσης διά συμβάσεως μετά της Ιεράς Μονής Αγίας Άννης Φθιώτιδος την κατασκευήν φρέατος εντός ιδιοκτήτου αυτής χώρου, εξ ελλείψεως της προσοχής ην ώφειλεν εκ των περιστάσεων και ηδύνατο να καταβάλη, παρέλειψε κατά την εκτέλεσιν των εκσκαπτικών εργασιών, ας και αυτοπροσώπως επέβλεπε, να κατασκευάση έργα αντιστηρίξεως των πρηνών (τοιχιών) του υπό κατασκευήν φρέατος προ της εις αυτό καθόδου ανθρώπου, ως επεβάλλετο ένεκα του βάθους, του κατακορύφου των πρηνών, της φύσεως του εδάφους όντος αργιλώδους μετά σποραδικών εμφανίσεων σχιστολιθικού πετρώματος, της διά των προϊόντων της εκσκαφής επιφορτώσεως των πλευρών του φρέατος και των εκ της εις βάθος 9.00 μ. λειτουργίας αεροσφύρας (κομπρεσέρ) παραγομένων δονήσεων και κραδασμών, συνεπεία δε της παραλείψεως ταύτης και ενώ ο Ι.Π., εις ον ανετέθη η δι' αεροσφύρας θραύσις σκληρού - εμποδίζοντος την περαιτέρω συνέχισιν της εκσκαφής - πετρώματος, απησχολείτο την 6.2.1974 με την εργασίαν ταύτην, απεσπάσθησαν εκ των εσωτερικών πλευρών του φρέατος όγκοι χωμάτων, καλύψαντες αυτόν μεν μέχρι του λαιμού, τον δε προς παροχήν βοήθειας προσδραμόντα εντός του φρέατος Ν.Μ. εξ ολοκλήρου και προξενήσαντες ισχυρόν τρόπον θανάτου εξ ασφυξίας και άλγος εις τον πρώτον και καρδιακόν επιπνευματισμόν συνεπεία αιμοθώρακος και παρεκτοπίσεως της καρδιάς εις τον δεύτερον, εξ ου και επήλθεν ο θάνατος τούτου και ότι ο αναιρεσείων, υπόχρεως ων εκ του επαγγέλματος αυτού εις ιδιαίτεραν προσοχήν και επιμέλειαν, ηδύνατο και ώφειλε κατά τας προκειμένας περιστάσεις να προβλέψη ως πιθανήν και ενδεχομένην την πτώσιν των χωμάτων συνεπεία της οποίας επήλθον τα ανωτέρω αποτελέσματα. Κηρύξαν μετά ταύτα το Δικαστήριον τον αναιρεσειόντα ένοχον σωματικής βλάβης εξ αμελείας και ανθρωποκτονίας εξ αμελείας κατά συρροήν, το μεν διέλαβε την υπό των άρθρων 93 του Συντάγματος και 139 Κ.Π.Δ. επιβαλλομένην ειδικήν και εμπεριστατωμένην αιτιολογίαν, το δε ορθώς ηρμήνευσε και εφήρμοσε τας διαληφθείσας ουσιαστικάς ποινικάς διατάξεις, ας ουδ' εκ πλαγίου παρεβίασε δι' ασαφών ή ανεπαρκών αιτιολογιών, αφού σαφώς δέχεται ότι η εργασία της δι' αεροσφύρας αφαιρέσεως του πετρώματος, αποτελούσα αναγκαίαν προϋπόθεσιν διά την εις το απαιτούμενον βάθος κατασκευήν του φρέατος, ανετέθη εις τον εκ των παθόντων Ι.Π. υπό του αναιρεσειόντος, ως αναλαβόντος το όλον έργον και αυτοπροσώπως επιβλέποντος την εκτέλεσιν τούτου και ουχί υπό των εκπροσώπων της εργοδότηδος Μονής ή άλλου τινός, δεν ήτο δε κατά τα εκτεθέντα απαραίτητον όπως καθορισθή εν τη αποφάσει εάν ο δεύτερος τούτων Ν.Μ. διέκρινεν ή

μη τον κίνδυνον ως και αν εκουσίως ή εκ νομικής υποχρέωσης επενέβη προς διάσωσιν του εντός του φρέατος εργαζομένου. Επομένως οι διά του δικογράφου των προσθέτων προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως, αποδίδοντας εις την προσβαλλομένην απόφασιν έλλειψιν αιτιολογίας και νομίμου βάσεως, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Κατά την γνώμην όμως δύο μελών του Δικαστηρίου η απόφασις αύτη είναι αναιρετέα ως προς την πράξιν της ανθρωποκτονίας εξ αμελείας καθ' όσον δεν εκτίθενται εν τη αποφάσει εάν ο αναιρεσειών οιανδήποτε και να κατέβαλε προσοχήν και επιμέλειαν, ηδύνατο να προΐδη το επελθόν αποτέλεσμα του θανάτου του Ν.Μ., ήτοι την όλως απρόβλεπτον, τυχαίαν και εκουσίαν προσπάθειαν του παθόντος τούτου διά την σωτηρίαν του εν τω φρέατι κινδυνεύοντος εργάτου, ούτε ποίος ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ως άνω παραλείψεως του αναιρεσειόντος και του θανάτου του παθόντος Μ.

Επειδή, ως προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεως, δι' αυτής επεδικάσθη υπέρ του εκ των πολιτικώς εναγόντων Α.Μ. αδελφού του θανατωθέντος, χρηματική ικανοποίησις λόγω ψυχικής οδύνης δραχμών 7.000, ήτοι ποσού μείζοντος του υπό της πρωτοβαθμίου αποφάσεως επιδικασθέντος εκ δραχμών 3.000, κατά μερικήν παραδοχήν της κατά της αποφάσεως ταύτης ασκηθείσης από 19.9.1974 εφέσεως του ρηθέντος πολιτικώς ενάγοντος, χωρίς όμως κατά την έναρξιν της συζητήσεως ο παραστάς Εισαγγελεύς να αναπτύξη κατ' άρθρον 502 § 1 Κ.Π.Δ. την περί της πρόσθεν εφέσεως έκθεσιν και να γίνη συζήτησις περί ταύτης. Ούτως όμως, επί τη εφέσει του αναιρεσειόντος, αποφηνάμενον το Εφετείον, το μεν εστέρησε τούτον των δικαιωμάτων του όπως αντικρούση την έφεσιν του πολιτικώς ενάγοντος και υπερασπίση εαυτόν, παραβιασθεισών των διά των άρθρων 329 και 331 Κ.Π.Δ. καθιερουμένων αρχών της δημοσιότητας και προφορικότητος της διαδικασίας ως και της αρχής της κατ' αντιδικίαν διεξαγωγής της δίκης (άρθρα 138 § 2 και 3, 333 και 369 Κ.Π.Δ.), το δε υπερέβη την εξουσίαν του ως καταστήσαν λόγω του εκ του άρθρου 488 περ. γ' Κ.Π.Δ. απαραδέκτου της εφέσεως του πολιτικώς ενάγοντος χείρονα την θέσιν του καταδικασθέντος παρά τους εναντίους ορισμούς του άρθρου 470 Κ.Π.Δ. - Είναι, όθεν, αναιρετέα εν τούτω η προσβαλλομένη απόφασις διά τους εν τω άρθρω 510 § 1 στοιχ. Α' και Θ' λόγους αναιρέσεως, αυτεπαγγέλτως κατ' άρθρον 511 Κ.Π.Δ. εξεταζομένους και δέον όπως συμφώνως προς το άρθρον 521 του αυτού Κώδικος παραπεμφθή η υπόθεσις, κατά το αφορών την απαίτησιν του πολιτικώς ενάγοντος μέρος της αποφάσεως, εις το πολιτικόν δικαστήριον του δευτέρου βαθμού, ήτοι των εν Αθήναις Εφετών

(1) Βλ. και Α.Π. 764/1975.